

SADRŽAJ

Predgovor

I GLAVA - PREDŠKOLSKE USTANOVE

1.1. OSNIVANJE PREDŠKOLSKIH USTANOVA	15
1.1.1. Uslovi za osnivanje i početak rada javne predškolske ustanove	16
1.1.2. Uslovi za osnivanje i početak rada privatne predškolske ustanove	17
1.1.3. Akt o osnivanju predškolske ustanove	18
1.1.4. Statut	19
1.1.5. Verifikacija predškolske ustanove	19
1.1.6. Proširena delatnost ustanove	21
1.2. RAD I ORGANIZACIJA PREDŠKOLSKIH USTANOVA	21
1.2.1. Organi predškolske ustanove	23
1.2.1.1. Upravni odbor predškolske ustanove	24
1.2.1.2. Direktor predškolske ustanove	25
1.2.1.3. Stručni organi predškolske ustanove	27
1.2.1.4. Savet roditelja	27
1.2.2. Upis dece u predškolsku ustanovu	29
1.2.2.1. Upis dece u predškolsku ustanovu radi pohađanja pripremnog predškolskog programa	29
1.2.2.2. Upis dece od 6 meseci do 5,5 godina u javnu predškolsku ustanovu	31
1.2.2.3. Vaspitne grupe	32
1.2.2.4. Individualni obrazovni plan	34
1.2.3. Socijalna zaštita dece u predškolskoj ustanovi	35
1.3. ZAPOSLENI U PREDŠKOLSKOJ USTANOVI	38
1.3.1. Vaspitači	39
1.3.2. Stručni saradnici	40
1.4. PROGRAMI PREDŠKOLSKIH USTANOVA	42
1.4.1. Predškolski program	42
1.4.2. Različiti oblici i programi vaspitno-obrazovnog rada	43
1.4.3. Pripremni predškolski program	44
1.4.4. Razvojni plan	44
1.4.5. Godišnji plan rada i finansijski plan	44
1.4.6. Ostvarivanje predškolskog programa	45
1.4.7. Program odmora, rekreacije, klimatskog oporavka i nastave u prirodi	45
1.4.8. Program ostvarivanja vaspitno-obrazovnog rada u zdravstvenim ustanovama	48
1.5. FINANSIRANJE PREDŠKOLSKIH USTANOVA	49
1.5.1. Utvrđivanje ekonomske cene usluge u predškolskim ustanovama	51
1.5.2. Subvencionisanje cene predškolskih ustanova	56
1.6. EVIDENCIJE I JAVNE ISPRAVE, RAČUNOVODSTVO I IZVEŠTAVANJE	57
1.6.1. Evidencije koje vodi predškolska ustanova	57
1.6.1.1. Evidencija o detetu	58
1.6.1.2. Evidencija o zaposlenima	59
1.6.1.3. Jedinstveni informacioni sistem prosvete (JISP)	60
1.6.1.4. Jedinstveni obrazovni broj	60

1.6.1.5. Podaci u registru dece, učenika i odraslih	60
1.6.1.6. Podaci u registru ustanova	61
1.6.1.7. Podaci u registru zaposlenih	62
1.6.1.8. Korišćenje podataka iz registara koje vodi Ministarstvo	62
1.6.1.9. Ažuriranje i čuvanje podataka u evidencijama	63
1.6.1.10. Zaštita podataka u evidencijama	63
1.6.1.11. Evidencija individualnog obrazovnog plana - IOP	63
1.6.1.12. Evidencija dodatne obrazovne, zdravstvene i socijalne podrške detetu i učeniku	66
1.6.1.13. Izveštavanje predškolskih ustanova	68
1.7. POSEBAN KOLEKTIVNI UGOVOR (PKU) I OBRAČUN PLATA ZAPOSLENIH	71
1.7.1. Obračun plata zaposlenih u privatnoj predškolskoj ustanovi	71
1.8. OSIGURANJE KVALITETA RADA PREDŠKOLSKE USTANOVE	73
1.8.1. Samovrednovanje rada predškolske ustanove	74
1.8.2. Spoljašnje vrednovanje rada predškolske ustanove	76
II GLAVA – OSNOVNE ŠKOLE	79
2.1. OSNIVANJE OSNOVNIH ŠKOLA	79
2.1.1. Uslovi za osnivanje javne osnovne škole	80
2.1.2. Uslovi za početak rada javne osnovne škole	80
2.1.3. Veličina javne osnovne škole	81
2.1.4. Uslovi za osnivanje i početak rada privatne osnovne škole	81
2.1.5. Program posebne pedagoške orijentacije	82
2.1.6. Verifikacija osnovne škole	82
2.1.7. Model ustanova	84
2.1.8. Proširena delatnost ustanove	84
2.2. RAD I ORGANIZACIJA OSNOVNIH ŠKOLA	85
2.2.1. Statut osnovne škole	87
2.2.2. Razvojni plan škole	87
2.2.3. Finansijski plan	88
2.2.4. Školski program	89
2.2.5. Godišnji plan rada škole	92
2.2.6. Organizacija obrazovno-vaspitnog rada	93
2.2.7. Nastava	94
2.2.8. Individualni obrazovni plan (IOP)	94
2.2.9. Jezik na kome se ostvaruje obrazovno-vaspiti rad	99
2.2.10. Dvojezična nastava	100
2.2.11. Razredna i predmetna nastava	103
2.2.12. Celodnevna nastava i produženi boravak	103
2.2.13. Nastava za učenike ma kućnom i bolničkom lečenju	107
2.2.14. Nastava kod kuće	107
2.2.15. Nastava na daljinu	108
2.2.16. Program kulturnih, sportskih i slobodnih aktivnosti	108
2.2.17. Program školskog sporta i sportsko-rekreativnih aktivnosti	109
2.2.18. Program zaštite od nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja i programi prevencije drugih oblika rizičnog ponašanja	109

2.2.19. Vannastavne aktivnosti	110
2.2.20. Program profesionalne orijentacije učenika	111
2.2.21. Programi zdravstvene i socijalne zaštita učenika u školi	112
2.2.22. Programi zaštite životne sredine, saradnje sa lokalnom samoupravom i saradnje sa porodicom učenika	116
2.2.23. Program odmora, rekreacije, klimatskog oporavka i nastave u prirodi	117
2.2.24. Školska biblioteka	129
2.2.25. Dečje i učeničke organizacije u školi	130
2.2.26. Vođenje letopisa i predstavljanje rada škole	130
2.2.27. Izbor udžbenika	131
2.3. UČENICI	
2.3.1. Upis učenika u osnovnu školu	138
2.3.2. Upis u školu za obrazovanje učenika sa smetnjama u razvoju i invaliditetom	140
2.3.3. Upis u muzičku, odnosno baletsku školu	140
2.3.4. Upis stranog državljanina, lica bez državljanstva i tražioca državljanstva	141
2.3.5. Odgovornost za upis i redovno pohađanje nastave	141
2.3.6. Vreme provedeno u školi	142
2.3.7. Raspored i trajanje časa	142
2.3.8. Ocenjivanje učenika	142
2.3.9. Uspeh učenika i ocena	143
2.3.10. Opšti uspeh učenika	145
2.3.11. Ocenjivanje vladanja učenika	145
2.3.12. Prigovor na ocenjivanje, ocenu i ispit	146
2.3.13. Dodatna podrška u obrazovanju i vaspitanju	147
2.3.14. Oslobođanje od nastave	148
2.3.15. Pohvaljivanje, nagrađivanje i brže napredovanje učenika	148
2.3.16. Učenički parlament	149
2.3.17. Prevoz i ishrana	150
2.3.18. Priznavanje stranih školskih isprava	151
2.4. ISPITI U OSNOVNOJ ŠKOLI	152
2.4.1. Razredni ispit	152
2.4.2. Popravni ispit	152
2.4.3. Ispit iz stranog jezika	153
2.4.4. Završni ispit	153
2.5. ORGANI OSNOVNE ŠKOLE	155
2.5.1. Školski odbor	155
2.5.1.1. Sastav i izbor članova školskog odbora	155
2.5.1.2. Prestanak mandata člana školskog odbora	156
2.5.1.3. Privremeni organ upravljanja (školski odbor)	157
2.5.1.4. Nadležnost školskog odbora	157
2.5.1.5. Rad školskog odbora	158
2.5.2. Direktor osnovne škole	164
2.5.2.1. Uslovi za direktora	164
2.5.2.2. Izbor direktora	165
2.5.2.3. Pravna zaštita kandidata	167
2.5.2.4. Status direktora	167
2.5.2.5. Nadležnost direktora	167

2.5.2.6. Prestanak dužnosti direktora	169
2.5.2.7. Vršilac dužnosti direktora	171
2.5.2.8. Pomoćnik direktora	171
2.5.3. Stručni organi osnovne škole	172
2.5.4. Savet roditelja	173
2.5.5. Sekretar ustanove	174
2.6. ZAPOSLENI U ŠKOLI	176
2.6.1. Utvrđivanje broja zaposlenih u osnovnoj školi	176
2.6.1.1. Utvrđivanje broja vaspitnih grupa pripremnog predškolskog programa i odeljenja u osnovnoj školi i osnovnoj školi za obrazovanje odraslih	176
2.6.1.2. Utvrđivanje broja izvršilaca na poslovima direktora i pomoćnika direktora	178
2.6.1.3. Utvrđivanje broja stručnih saradnika	179
2.6.1.4. Utvrđivanje broja bibliotekara	180
2.6.1.5. Utvrđivanje broja nenastavnog osoblja u školi	180
2.6.1.6. Utvrđivanje broja zaposlenih za pripremanje i serviranje obroka	181
2.6.1.7. Utvrđivanje broja zaposlenih na poslovima domara / majstora održavanja u školi u kojoj se nastava izvodi u jednoj smeni	181
2.6.1.8. Utvrđivanje broja zaposlenih na poslovima održavanja objekta, opreme i grejanja, u školi u kojoj se nastava izvodi u dve smene	182
2.6.1.9. Utvrđivanje broja zaposlenih u školi sa grejnim pećima, u kojoj se nastava izvodi u jednoj ili u dve smene	182
2.6.1.10. Utvrđivanje broja zaposlenih na poslovima održavanja higijene školskog objekta	183
2.6.1.11. Slučajevi u kojima se može uvećati broj zaposlenih	183
2.6.2. Nastavnik, vaspitač i stručni saradnici	183
2.6.3. Saradnik, pedagoški i andragoški asistent, lični pratilac i pomoćni nastavnik	185
2.6.4. Opšti uslovi za prijem u radni odnos	186
2.6.5. Uslovi u pogledu odgovarajućeg obrazovanja nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika	187
2.6.6. Uslovi u pogledu obrazovanja iz psiholoških, pedagoških i metodičkih disciplina	189
2.6.7. Licence (dozvole za rad) nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika	190
2.6.8. Pripravnik	190
2.6.9. Ispit za licencu	192
2.6.10. Licenca nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika	194
2.6.11. Suspenzija licence nastavniku, vaspitaču i stručnom saradniku	195
2.6.12. Oduzimanje licence nastavniku, vaspitaču i stručnom saradniku	197
2.6.13. Stručno usavršavanje i profesionalni razvoj nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika	198
2.6.14. Zasnivanje radnog odnosa u ustanovi	199
2.6.15. Preuzimanje zaposlenog sa liste	199
2.6.16. Radni odnos na neodređeno vreme	200
2.6.17. Radni odnos na određeno vreme	201
2.6.18. Probni rad	202
2.6.19. Rad nastavnika u inostranstvu	202
2.6.20. Ugovor o izvođenju nastave	203

2.6.21. Radno vreme zaposlenog u ustanovi	203
2.6.22. Norma neposrednog rada nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika	204
2.6.23. Vannastavno osoblje	208
2.7. FINANSIRANJE ŠKOLA	209
2.7.1. Sredstva iz budžeta R.Srbije	209
2.7.2. Sredstva iz budžeta AP	210
2.7.3. Sredstva iz budžeta jedinice lokalne samouprave	210
2.7.4. Obezbeđivanje sredstava za viši kvalitet obrazovanja (đački dinar)	211
2.7.5. Utvrđivanje cene usluga (CENUS)	212
2.7.6. Budžetski sistem i računovodstveni aspekt finansiranja ustanova	213
2.7.6.1. Utvrđivanje sredstava budžeta za direktne i indirektne budžetske korisnike - ustanove obrazovanja	215
2.7.6.1.1. Pregled izvora finansiranja indirektnih budžetskih korisnika - ustanova obrazovanja	215
2.7.6.1.2. Izvori sredstava iz kojih će se finansirati odobrene apropijacije po ekonomskim klasifikacijama ustanovama obrazovanja	219
2.7.6.2. Sticanje sopstvenih prihoda	220
2.7.6.3. Zatečeni status prava korišćenja sopstvenih prihoda ustanova u skladu sa Zakonom o BS u 2018. god.	222
2.7.6.4. Donošenje predloga finansijskih planova indirektnih korisnika - ustanova obrazovanja	224
2.7.6.5. Utvrđivanje apropijacija po ekonomskim klasifikacijama u aktu o budžetu za direktnog i njegove indirektne korisnike - ustanove obrazovanja za čiji rad je u budžetskom smislu isti odgovoran	230
2.7.6.6. Praćenje i kontrola izvršenja budžeta budžetskih korisnika	236
2.7.6.7. Izveštavanje	238
2.7.6.8. Propisane sankcije za nezakonito trošenje budžetskih sredstava	243
2.8. EVIDENCIJE I JAVNE ISPRAVE KOJE IZDAJE OSNOVNA ŠKOLA	244
2.8.1. Evidencije koje vodi osnovna škola	244
2.8.2. Evidencija o učeniku	244
2.8.3. Evidencija o uspehu učenika	245
2.8.4. Evidencija o ispitima	246
2.8.5. Evidencija o obrazovno-vaspitnom radu	246
2.8.6. Evidencija o zaposlenima	249
2.8.7. Jedinstveni informacioni sistem prosvete (JISP)	250
2.8.8. Jedinstveni obrazovni broj	251
2.8.9. Podaci u registru dece, učenika i odraslih	251
2.8.10. Podaci u registru ustanova	252
2.8.11. Podaci o registru zaposlenih	253
2.8.12. Korišćenje podataka iz registara koje vodi Ministarstvo	253
2.8.13. Ažuriranje i čuvanje podataka u evidencijama	254
2.8.14. Zaštita podataka u evidencijama	254
2.8.15. Javne isprave koje izdaje osnovna škola	254
2.8.16. Zaštita podataka o ličnosti	257
2.9. PKU ZA ZAPOSLENE U OSNOVNIM I SREDNJIM ŠKOLAMA I DOMOVIMA UČENIKA	267

2.10. OBRAČUN PLATA ZAPOSLENIH	272
2.10.1. Obračun plata zaposlenih u javnim školama	272
2.10.2. Obračun plata zaposlenih u privatnim osnovnim školama	277
2.11. JAVNE NABAVKE	278
2.11.1 Postupak sprovođenja javne nabavke	293
2.12. IZDAVANJE POSLOVNOG PROSTORA U ZAKUP	295
2.13. PORESKE OLAKŠICE I SUBVENCije	302
2.13.1. Poreske olakšice	303
2.13.2. Olakšice Nacionalne službe za zapošljavanje - za privatne škole	307
2.14. PRAVO NA ŠTRAJK ZAPOSLENIH	308
2.15. STANDARDI KVALITETA, VREDNOVANJE I SAMOVREDNOVANJE KVALITETA RADA USTANOVE OBRAZOVANJA I VASPITANJA	312
2.15.1. Standardi kvaliteta rada ustanove	312
2.15.2. Vrednovanje kvaliteta rada ustanove	312
2.15.3. Samovrednovanje	313
2.15.4. Spoljašnje vrednovanje	318
2.16. ZABRANA DISKRIMINACIJE, ZABRANA NASILJA, ZLOSTAVLJANJA I ZANEMARIVANJA	322
2.17. DISCIPLINSKA ODGOVORNOST I PRAVNA ZAŠTITA ZAPOSLENIH	325
2.17.1. Disciplinska odgovornost zaposlenih	325
2.17.2. Pravna zaštita zaposlenih	333
2.18. PRAVA, OBAVEZE I DISCIPLINSKA ODGOVORNOST UČENIKA	334
2.18.1. Prava deteta i učenika	334
2.18.2. Obaveze učenika	335
2.18.3. Disciplinska odgovornost učenika	335
2.19. NADZOR NAD RADOM USTANOVA	345
2.19.1. Prosvetna inspekcija	345
2.19.2. Stručno-pedagoški nadzor	352
2.19.3. Inspekcija rada	359
2.19.4. Sanitarna inspekcija	366
2.19.5. Protivpožarna inspekcija	375
2.19.6. Komunalna inspekcija i komunalna policija	378

III GLAVA – SREDNJE ŠKOLE

3.1. OSNIVANJE I DELATNOST SREDNJIH ŠKOLA	381
3.1.1. Delatnost srednjih škola, vrste srednjih škola	381
3.1.2. Osnivanje srednjih škola	383
3.1.2.1. Uslovi za osnivanje javne srednje škole	383
3.1.2.2. Uslovi za početak rada javne srednje škole	384
3.1.2.3. Uslovi za osnivanje i početak rada privatne srednje škole	384
3.1.2.4. Verifikacija srednje škole	386
3.1.3. Proširena delatnost srednje škole	390
3.1.4. Statut srednje škole	392
3.1.5. Učeničke zadruge	392
3.2. RAD I ORGANIZACIJA SREDNJIH ŠKOLA	395
3.2.1. Ciljevi srednjeg obrazovanja i vaspitanja, međupredmetne kompetencije, upotreba jezika	395

3.2.2. Programi obrazovanja i vaspitanja	397
3.2.2.1. Nacionalni okvir obrazovanja i vaspitanja	397
3.2.2.2. Planovi i programi nastave i učenja srednjeg obrazovanja i vaspitanja	398
3.2.2.3. Školski program	399
3.2.2.4. Godišnji plan rada	404
3.2.2.5. Kvalifikacija i standard kvalifikacije	405
3.2.2.6. Drugi oblici stručnog obrazovanja i njihovi programi	405
3.2.3. Obezbeđivanje i unapređivanje kvaliteta - Razvojni plan ustanove	406
3.2.4. Ostvarivanje obrazovanja i vaspitanja	407
3.2.4.1. Oblici obrazovno-vaspitnog rada	407
3.2.4.2. Dualno obrazovanje	408
3.2.4.3. Nastava na daljinu	412
3.2.4.4. Broj učenika u odeljenju	412
3.2.4.5. Praktična nastava i profesionalna praksa	413
3.2.4.6. Drugi oblici neposrednog obrazovno-vaspitnog rada	414
3.3. UČENICI	415
3.3.1. Upis učenika	415
3.3.1.1. Odlučivanje o broju učenika za upis u javne škole	416
3.3.1.2. Konkurs za upis u javne škole	417
3.3.1.3. Upis kandidata po posebnim uslovima i upis odraslih	418
3.3.1.4. Redosled kandidata za upis u školu i prijemni ispit	418
3.3.1.5. Izbor stranog jezika	419
3.3.1.6. Upis u gimnaziju i stručnu školu u četvorogodišnjem i trogodišnjem trajanju	419
3.3.1.7. Upis u umetničku školu, odnosno na obrazovni profil u oblasti umetnosti, školu ili odeljenje za učenike sa posebnim sposobnostima, školu u kojoj se deo nastave ostvaruje na stranom jeziku i školu za talentovane učenike	424
3.3.1.8. Upis u školu učenika – pripadnika romske nacionalne manjine pod povoljnijim uslovima radi postizanja pune ravnopravnosti	425
3.3.1.9. Upis u školu polaznika koji su završili program osnovnog obrazovanja odraslih pod povoljnijim uslovima radi postizanja pune ravnopravnosti	426
3.3.2. Odgovornost roditelja	427
3.3.3. Vreme koje učenik provodi u školi	428
3.3.4. Svojstvo učenika	429
3.3.4.1. Redovan i vanredan učenik	429
3.3.4.2. Sticanje svojstva učenika	429
3.3.4.3. Uporedno školovanje i svojstvo učenika	430
3.3.4.4. Ispisivanje iz škole i ponovno upisivanje u školu	430
3.3.4.5. Prelazak učenika u drugu školu, odnosno na drugi obrazovni profil	430
3.3.5. Ocenjivanje učenika	430
3.3.5.1. Brže napredovanje	433
3.3.5.2. Opšti uspeh učenika	433
3.3.5.3. Kriterijumi ocenjivanja	434
3.3.5.4. Ocenjivanje vladanja	437
3.3.5.5. Oslobođanje od nastave fizičkog vaspitanja	439
3.4. ISPITI	439
3.4.1. Vrste ispita tokom školovanja i ocenjivanje	439

3.4.1.1. Razredni ispit	440
3.4.1.2. Popravni ispit	440
3.4.1.3. Dopunski ispiti	440
3.4.1.4. Testiranje učeničkih postignuća	441
3.4.2. Ispiti na osnovu kojih se završava određeni nivo, odnosno vrsta obrazovanja	441
3.4.2.1. Opšta matura	442
3.4.2.2. Stručna i umetnička matura	443
3.4.2.3. Program za sticanje kompetencija	444
3.4.2.4. Završni ispit srednjeg stručnog obrazovanja i vaspitanja i specijalistički i majstorski ispit	444
3.4.2.5. Program specijalističkog i majstorskog obrazovanja	445
3.4.2.6. Ispiti drugih oblika stručnog obrazovanja	445
3.4.2.7. Internacionalna matura	446
3.5. ORGANI SREDNJE ŠKOLE	447
3.5.1. Školski odbor javne srednje škole	447
3.5.2. Direktor srednje škole	448
3.5.2.1. Uslovi za direktora srednje škole	448
3.5.3. Stručni organi srednje škole	449
3.6. ZAPOSLENI U ŠKOLI	451
3.6.1. Utvrđivanje broja zaposlenih u srednjoj školi	451
3.6.1.1. Utvrđivanje broja izvršilaca na poslovima direktora i pomoćnika direktora	452
3.6.1.2. Utvrđivanje broja stručnih saradnika (pedagog / psiholog)	452
3.6.1.3. Utvrđivanje broja stručnih saradnika (bibliotekar / nototekar / medijatekar)	453
3.6.1.4. Organizacija praktične nastave, vežbi i vežbi u bloku i broj pomoćnih nastavnika	453
3.6.1.5. Utvrđivanje broja nenastavnog osoblja u školi	454
3.6.2. Nastavnik, vaspitač i stručni saradnici	456
3.6.3. Opšti uslovi za prijem u radni odnos	457
3.6.4. Uslovi u pogledu odgovarajućeg obrazovanja nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika	458
3.6.5. Norma neposrednog rada nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika	462
3.7. EVIDENCIJE I JAVNE ISPRAVE KOJE IZDAJE SREDNJA ŠKOLA	466
3.7.1. Evidencije koje vodi srednja škola	467
3.7.1.1. Evidencija o učeniku	467
3.7.1.2. Evidencija o uspehu učenika	468
3.7.1.3. Evidencija o ispitima	469
3.7.1.4. Evidencija o obrazovno-vaspitnom i vaspitnom radu	469
3.7.1.5. Evidencija o zaposlenima	469
3.7.2. Način prikupljanja podataka u evidencijama	469
3.7.3. Vođenje evidencija	470
3.7.4. Obrada podataka	470
3.7.5. Rokovi čuvanja podataka u evidencijama	470
3.7.6. Javne isprave	471
3.7.7. Upotreba pečata	471
3.7.8. Duplikat javne isprave	471
3.7.9. Poništavanje javne isprave	472
3.7.10. Utvrđivanje stečenog obrazovanja u sudskom postupku	472
Spisak autora	475